

Naam van de instelling

Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen

Naam van het project

Databank Klachten

Acroniem

GenderClaim

Beschrijving van het project en context binnen de instelling

In haar federale beleidsverklaring van 12 oktober 2004 vermeldt de regering dat ze een actieve politiek zal voortzetten met betrekking tot het promoten van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen en, met betrekking tot de openbare diensten, de instrumenten zal voorzien die nodig zijn voor de evaluatie van deze politiek.

Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen werd opgericht door de wet van 16 december en "heeft als taak toe te zien op de naleving van de gelijkheid van vrouwen en mannen, elke vorm van discriminatie en ongelijkheid op basis van geslacht te bestrijden, en de instrumenten en strategieën die gestoeld zijn op een geïntegreerde aanpak van de genderdimensie uit te werken" (art. 3 van de wet van 16 december 2002).

Om ook te beantwoorden aan de vereisten van de richtlijn 2002/73 EG moet deze jonge instelling van algemeen belang ten laatste vanaf 5 oktober 2005 deze functies opnemen (uiterste datum voor de invoering van deze richtlijn).

Het Instituut werkt zowel rond gender mainstreaming als juridische missies. Bij de uitoefening van deze opdrachten van juridische aard is het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen bevoegd om:

- aanbevelingen te richten tot de overheid ter verbetering van de wetten en reglementeringen;
- binnen de perken van zijn doel, hulp te verlenen aan iedereen die om raad vraagt in verband met de omvang van zijn rechten en verplichtingen. Die hulp laat toe aan de betrokkene om inlichtingen en raadgevingen te verkrijgen over de middelen die hij/zij kan aanwenden om zijn/haar rechten te doen gelden;
- in rechte op te treden in rechtsgeschillen waartoe de toepassing van de strafwetten en andere wetten die specifiek tot doel hebben de gelijkheid van vrouwen en mannen te waarborgen, aanleiding kan geven;
- in het kader van zijn opdracht, alle nodige informatie, documentatie en archieven aan te leggen en te verstrekken;
- de statistische gegevens en de rechterlijke beslissingen die nuttig zijn voor de evaluatie van de wetten en reglementeringen betreffende de gelijkheid van vrouwen en mannen te verzamelen en te publiceren, zonder mogelijkheid tot identificering van de betrokken partijen;
- wanneer het Instituut feiten inroept die aanleiding geven tot een vermoeden van een discriminerende behandeling zoals bedoeld in de wetten en reglementering betreffende de gelijkheid van vrouwen en mannen, aan de bevoegde overheid te vragen om op de hoogte te worden gebracht en gehouden van de resultaten van de analyse van de bewuste feiten.
(art. 4 van de wet van 16 december 2002)

Het Instituut is bevoegd voor elke directe of indirecte discriminatie op basis van het geslacht, pesterijen (als die verband houden met het geslacht van het slachtoffer) en ongewenst seksueel gedrag. Zijn bevoegdheid is niet beperkt tot het domein van werkgelegenheid en arbeid: het Instituut vervult zijn opdrachten in het geheel van de materies die bepaald werden in de zogenaamde antidiscriminatiewet (wet van 25 februari 2003) van zodra een discriminatie gebaseerd is op het geslacht.

Het Instituut brengt jaarlijks uitvoerig verslag uit over de uitvoering van zijn opdracht aan de minister belast met de gelijkheid van vrouwen en mannen. De minister zendt het verslag aan de federale wetgevende kamers. (art. 12 van de wet van 16 december 2002).

Sinds zijn oprichting ontvangt het Instituut meer en meer klachten en vragen om advies. Zowel de klachtenbehandelingsmethode als de rapportering ervan naar de overheden vereisen een groter professionalisme. Om aan deze eis te voldoen, zou het wenselijk zijn om een databank te ontwikkelen die het mogelijk maakt om de volgende gegevens te registreren, bewaren en gebruiken:

1. de identiteit en het profiel van de klager :
 - naam, voornaam
 - adres
 - taal
 - geslacht
 - leeftijd
 - gezinstoestand
 - andere informatie
2. het profiel van de dader :
 - taal
 - geslacht
 - leeftijd
 - andere informatie
3. de plaats waar de discriminatie plaatsvindt
4. het onderwerp van de klacht: korte beschrijving van de klacht en juridische kwalificatie (wettelijke basis)
5. de aangeduide jurist
6. de verschillende fasen in de behandeling van de klacht :
 - de datum van ontvangst van de klacht bij het Instituut
 - het registratienummer bij het Instituut
 - het ontvankelijkheidsonderzoek
 - de classificatie van de motieven voor onontvankelijkheid
 - niet-geschreven klacht
 - anonieme klacht
 - bevoegdheidsonderzoek
 - de classificatie van de motieven voor onbevoegdheid
 - de instelling waarnaar de klacht wordt doorverwezen
 - de hulp die verleend wordt aan de klager (datum, resultaat, juridische kwalificatie)
 - advies
 - bemiddeling
 - rechtszaak
 - datum waarop het dossier wordt afgesloten

Deze databank moet worden ontwikkeld in de beide landstalen. De samenstelling van een dergelijke databank is maatschappelijk, wetenschappelijk en politiek relevant en zal het mogelijk maken om :

- de klachten op een meer rationele en doeltreffende manier te behandelen;
- de basis te vormen voor het jaarverslag (voorzien door de wet); op basis van de geregistreerde gegevens, zal het Instituut kunnen beschikken over een systematisch overzicht van het aantal klachten, de taal, de geografische verdeling, de aard van de klacht, de fasen van de behandeling, de doorverwijzen en de afsluiting van de dossiers;
- de discriminaties in de samenleving beter aan te tonen en te verhelpen;
- vergelijkbare indicatoren in te voeren op Europees en internationaal niveau;
- nuttige informatie te verstrekken aan personen en instellingen die onderzoek verrichten (sociologisch, juridisch of ander) naar de evolutie van de gelijkheid van mannen en vrouwen in België.

Zonder de methodologische en wetenschappelijke ondersteuning van AGORA zou het Instituut onmogelijk een doeltreffende databank kunnen uitbouwen voor het vervullen van zijn wettelijke missies

Uit te voeren opdracht

a) door de wetenschappelijke ploeg

De wetenschappelijke ploeg zou moeten:

- voorzien in de wetenschappelijke en technische ondersteuning die nodig is voor de creatie van de databank

- het Instituut helpen bij het opstellen en valideren van de te weerhouden criteria voor de databank
- de anonimiseringsvoorwaarden voor de klachten verifiëren
- de toegankelijkheidsvoorwaarden en de door het publiek raadpleegbare criteria bepalen

b) door het Instituut

Het Instituut zal zich verbinden tot :

- het leveren van de gegevens die noodzakelijk zijn voor de samenstelling van de databank
- het ter beschikking stellen aan de wetenschappelijke ploeg van een basisinformaticaondersteuning en personeel
- het ter beschikking stellen van de gegevens (of slechts gedeeltelijk) voor het publiek, wetenschappers, politieke wereld, e.a. eventueel door middel van onze toekomstige website;
- een continue inbreng en actualisering van de gegevens verzekeren;

Op te leveren eindproducten

a) van de wetenschappelijke ploeg

De wetenschappelijke ploeg moet instaan voor de beschrijving van de criteria die in de databank moeten voorkomen op basis van de noden van het Instituut en indicatoren opstellen die het mogelijk maken om vergelijkingen te maken op Europees en internationaal vlak. Dezelfde ploeg moet ook, gedurende een testperiode van 6 maanden, instaan voor de opvolging van de prestaties en het beheer van het nieuwe registratiesysteem.

b) voor het Instituut

Door de verwezenlijking van dit project zal het Instituut beschikken over een krachtige klachtendatabank die het ook mogelijk zal maken om precieze informatie te leveren voor onderzoeken en statistieken op Europees en internationaal niveau.

Valorisatie van het eindproduct

a) voor het Instituut

De invoering van deze databank zal het enerzijds mogelijk maken om het beheer van klachten te rationaliseren en zal anderzijds de basis vormen voor het jaarverslag (voorzien door de wet), het opstellen van statistieken en het formuleren van aanbevelingen voor de overheden met het oog op de verbetering van wetten en reglementeringen tot waarborging van de gelijkheid van vrouwen en mannen.

b) voor het publiek

Deze geanonimiseerde databank zou bijzonder nuttig kunnen zijn voor personen en instellingen die onderzoek verrichten (in het bijzonder sociologisch of juridisch) met betrekking tot de gelijkheid van vrouwen en mannen. Het opstellen van vergelijkbare indicatoren op Europese en internationale schaal zal het mogelijk maken om de evolutie van de gelijkheid van vrouwen en mannen in een ruimere context te bestuderen.

De gegevens zouden on line toegankelijk zijn voor onderzoekers maar ook voor het grote publiek. Daarnaast zou het ook mogelijk zijn om schriftelijk informatie aan te vragen bij het Instituut.

Timing, planning van de werkzaamheden en toegekend budget

a) timing van de werkzaamheden

01/09/2005 – 28/02/2007 (18 maanden hierbij inbegrepen de testperiode)

b) planning van de werkzaamheden

De planning kan opgesteld worden na de ontmoeting met de aangestelde ploeg.

Bijzondere voorwaarden

a) Suggesties voor de samenstelling van het begeleidingscomité

- minstens twee gespecialiseerde juristen moeten bevatten;
- Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding ;
- Hoge Raad voor Justitie;
- Kruispuntbank der Sociale Zekerheid;

b) clausule inzake de vertrouwelijkheid van de gegevens

Op te stellen tussen partijen.

c) eventuele aanwezigheid van de ploeg in het Instituut

De leden van de ploeg zullen gedurende sommige fasen van hun werkzaamheden aanwezig zijn in het Instituut.